

Warszawa, 03-09-2024 r.

BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Wojciech Brzozowski

IX.517.1108.2024.NK

Pan
Adam Bodnar
Minister Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze,

do Rzecznika Praw Obywatelskich zwrócił się wieloletni funkcjonariusz Policji, do którego zadań należy realizowanie doprowadzeń skazanych do jednostek penitencjarnych na polecenie sądów. Wnioskodawca zwrócił uwagę Rzecznika na niefortunne skutki nowelizacji art. 79 k.k.w. wprowadzonej ustawą z dnia 5 sierpnia 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw¹, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.

Wskazany art. 79 k.k.w. uprzednio regulował doprowadzenie skazanego do odbycia kary pozbawienia wolności w ten sposób, że sąd wyznaczał termin, w jakim skazany ma się stawić w areszcie śledczym położonym najbliżej jego stałego miejsca zamieszkania. Dopiero w przypadku niedotrzymania przez skazanego terminu stawiennictwa sąd polecał doprowadzenie go przez funkcjonariuszy Policji. Jako wyjątek art. 79 § 1 k.k.w. przyznawał sądowi możliwość polecenie doprowadzenia skazanego do aresztu śledczego bez wezwania.

W wyniku nowelizacji z dnia 5 sierpnia 2022 r. zasadą stało się natomiast polecenie przez sąd zatrzymania i doprowadzenia skazanego bez uprzedniego wyznaczenia terminu stawiennictwa (§ 1). Jedynie w uzasadnionym wypadku, jeżeli

---

¹ Dz. U. poz. 1855.

dotychczasowa postawa i zachowanie skazanego uzasadniają przypuszczenie, że skazany stawi się na wezwanie, na wniosek skazanego sąd może odstąpić od domyślnego sposobu postępowania i wezwać go do samodzielnego stawienia się w wyznaczonym terminie w areszcie śledczym (§ 1a).

Zmianie art. 79 k.k.w. przyświecała chęć zapobieżenia ukrywaniu się skazanych, którzy podejmują niekiedy zachowania mające na celu uniknięcie odbycia kary pozbawienia wolności po otrzymaniu wezwania do stawienia się w wyznaczonym terminie w areszcie śledczym, czemu sprzyja możliwość swobodnego przemieszczania się po terytorium Unii Europejskiej². W latach 2016–2021 liczba osób, które nie stawiały się do odbycia kary pozbawienia wolności, oscylowała między 36 tys. a 40 tys. Obecnie jednak liczba ta utrzymuje się na tym samym poziomie³, co wskazuje na brak efektywności przyjętego rozwiązania.

Co więcej, powyższa zmiana spowodowała niespójność systemową na tle zasad wykonywania kary grzywny i kary ograniczenia wolności. Zgodnie bowiem z art. 44 k.k.w. sąd w pierwszej kolejności wzywa skazanego do uiszczenia grzywny w terminie 30 dni, a dopiero po bezskutecznym wezwaniu przystępuje się do egzekucji. Analogiczne zasady obowiązują, w myśl art. 57 k.k.w., w zakresie kary ograniczenia wolności. Najpierw sądowy kurator zawodowy wzywa skazanego i poucza go o prawach i obowiązkach oraz konsekwencjach wynikających z uchylania się od odbywania kary, a dopiero wobec niestawienia się na wezwanie występuje o orzeczenie kary zastępczej. Wydaje się więc, że w myśl zasady podmiotowego traktowania skazanego także przy wymierzeniu bezwzględnej kary pozbawienia wolności co do zasady powinno się wzywać skazanego do stawienia się w areszcie śledczym w określonym terminie.

Należy ponadto mieć na względzie trudności z prowadzeniem bieżących spraw życiowych. Jak wskazuje wnioskodawca – którą to opinię podzielam – brak wiedzy po stronie skazanego o planowanym terminie rozpoczęcia wykonywania kary pozbawienia wolności w sposób znaczny utrudnia mu uprzednie uporządkowanie spraw rodzinnych i zawodowych, to zaś może mieć negatywny wpływ na jego sytuację po opuszczeniu jednostki penitencjarnej i utrudniać reintegrację społeczną.

Wobec powyższego zwracam się do Pana Ministra z prośbą o rozważenie podjęcia inicjatywy legislacyjnej, która przywracałaby brzmienie art. 79 k.k.w. sprzed nowelizacji, tj. ustanawiała zasadę samodzielnego stawiennictwa skazanego

---

² Uzasadnienie do projektu ustawy, druk sejmowy nr 2376/IX kad., s. 17.

³ Tabela nr 21, Ministerstwo Sprawiedliwości, Centralny Zarząd Służby Więziennej, Miesięczna Informacja Statystyczna – lipiec 2024 r., www.sw.gov.pl/strona/statystyka (dostęp: 26 sierpnia 2024 r.).

do jednostki penitencjarnej w wyznaczonym uprzednio terminie, jako wyjątek przewidując wydanie przez sąd polecenia doprowadzenia go przez funkcjonariuszy Policji. Uprzejmie proszę też o poinformowanie mnie o zajętych w przedstawionej sprawie stanowiskach.

Z poważaniem

Wojciech Brzozowski

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/